

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

Prorektor pro vědeckou činnost

Vážený pan
Ing. Robert Plaga, PhD.
Náměstek po řízení sekce vysokého školství, vědy a výzkumu
Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
Karmelitská 7
118 12 Praha 1

Č.j. 2046/2016-IV

Věc: Nesouhlas s hodnocením projektu LG15052

Vážené zástupkyně a vážení zástupci odborného poradního orgánu MŠMT pro program INGO II,

děkujeme za poskytnutí protokolu o hodnocení návrhu projektu LG15052 „Zkoumání mikrosvěta s využitím infrastruktury CERN“ odborným poradním orgánem poskytovatele „Rada projektu INGO II (dále Rada)“ a posudků, ze kterých Rada vycházela.

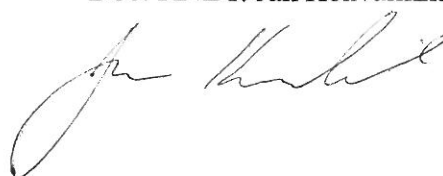
Bohužel musíme konstatovat, že posudky jeví jasné známky nedostatečné kompetence hodnotitelů a protokol Rady svědčí o systémových nedostatcích hodnotícího a rozhodovacího procesu. Výsledkem všech těchto vad je hodnocení, které vedlo k výraznému krácení prostředků na projekt, které ohrožuje jeho řešení v následujících letech. Přitom experimenty v CERN, zahrnuté do tohoto projektu, především experimenty ATLAS a ALICE na urychlovači LHC, tvoří páteř celého českého výzkumu mikrosvěta a znamenají využití schváleného projektu „Výzkumná infrastruktura pro experimenty v CERN“. Projekt INGO LG15052 byl přitom předložen ve shodě s dlouhodobou strategií české účasti v CERN, která byla na jaře tohoto roku velmi pozitivně hodnocena mezinárodní komisí ECFA, jejíž závěry má MŠMT k dispozici.

Jménem Univerzity Karlovy si dovoluji zaslat vyjádření řešitelů projektu doc. Jiřího Dolejší, CSc., prof. Ruperta Leitnera, DrSc., prof. Jiřího Chýly, CSc. a Mgr. Petra Závady, DSc. k posudkům projektu (níže kurzívou).

Věřím, že vzhledem k vážným chybám hodnotícího procesu, které jsou v příloženém vyjádření přesvědčivě doloženy, MŠMT své rozhodnutí přehodnotí a že se podaří nalézt způsob financování tohoto mimořádně významného projektu, který bude vyhovující pro všechny zúčastněné strany.

V Praze dne 12. února 2016

Doc. RNDr. Jan Konvalinka, CSc.

Handwritten signature of Jan Konvalinka in black ink, written in a cursive style.

Vážená paní, vážený pane,

Poznámky k prvnímu posudku, číslované podle jednotlivých kritérií:

- K1, hodnocení maximální, ALE je tu výtka:
 - 1.1 „Počet publikací a i citací se zdá velice optimistický (částečně až na hranici reálnosti).“
Experiment ATLAS publikoval v minulých letech následující počty publikací 2014 – 83 (393 citací bez autocitací) , 2013 – 84 (1068 citací), 2012 – 127 (4317 citací), experiment ALICE 2014 – 20 (151 citací), 2013 – 26 (646 citací), 2012 – 22 (489 citací), vše z databáze Web of Science. Předpokládaný počet publikací a citací je dobře zdůvodněnou extrapolací uvedených čísel, zvláště s uvážením všech dalších aktivit.
Velký počet publikací (a související velké množství autorů) je specifikou současných velkých částicových projektů a realitou, se kterou se orgány zajišťující financování vědy musí adekvátně vypořádat.
- K2, hodnocení velmi nízké – 16,5 b, pochopitelné ze zdůvodnění:
 - 2.1. výtka nedostatečnosti popisu, který expert se bude na konkrétní práci podílet. ANO, přiznáváme, že podobné detailní informace návrh projektu neobsahuje. Návrh projektu ovšem uvádí v odstavcích 5.3.1.13. velmi konkrétně formulované stěžejní činnosti jednotlivých členů řešitelského týmu (je jich 219) při řešení projektu. Je prakticky nemožné předvídat a plánovat detailněji práci jednotlivých členů, neboť je vedle jejich orientace a profesionality určována aktuální (a těžko předvídatelnou) potřebou provozu experimentů v CERN.
 - 2.1. výtka nedostatečnosti popisu výstupů
Odstavec 3.2.2, návrhu projektu obsahuje podle našeho názoru adekvátní popis cílů. Lze samozřejmě přidávat slova, těžko však lze přidávat například přehled nových objevených částic...
 - 2.1. výtka nedostatečnosti popisu metodiky
Metodika je popsána v sekci 4. návrhu, podle našeho nejlepšího svědomí stručně a výstižně. Lze připustit, že pro neznalého čtenáře je to jen stručná informace, jak výzkum v částicové fyzice ve velkých experimentech funguje; není to instruktážní návod, jak v daných podmínkách pracovat.
- 2.2. Oponentovo vyjádření:

Projekt si klade nesmírně ambiciózní cíle. Je obtížné v průběhu dvou let, provést dostatečné množství experimentů a zároveň o těchto experimentech publikovat 150 odborných článků. A to jak na konferencích tak v odborných periodících. V obou případech je třeba na sepsání článku a jeho finální publikaci plánovat šest měsíců (jako optimistický odhad). To zejména v případě prací na urychlovači LHC, jehož spuštění se předpokládá na jaře 2017.

jasně dokumentuje, že neví, jak částicové experimenty fungují, speciálně neví o tom, že data se nabírají v kampaních zabírajících většinu roku a že paralelně běží analýzy těchto dat zaměřené na různé fyzikální otázky. Obzvláště flagrantní ilustrací oponentovy obecné neinformovanosti a neschopnosti číst je poukaz na spuštění LHC na jaře 2017 – vše o využívání dat z jednotlivých let práce LHC je řečeno v úvodních kapitolách, speciálně v části 3.3 věnované etapám, dále pak ve 4. sekci návrhu projektu. Urychlovač LHC je po dvouleté odstavce v plném provozu od června 2015.

- K3, hodnocení velmi nízké, 46,5 b.
 - 3.1. Už stručněji, oponent říká:

Vzhledem k rozsahu řešitelského týmu a rozpočtu je popis nedostatečný. Velká část nákladů je spojena s cestami 9CERN, (konference) ale z přiloženého textu není zcela zřejmé jakého počtu cest a koho se toto bude týkat. Také mzdové náklady nejsou vzhledem k počtu lidí dostatečně objasněné. Projekt má sice vysokou důležitost, a je těžké při takovémto počtu odhadnout přesné náklady, ale právě proto by měla být k projektu doložena alespoň hrubá kalkulace..

Kalkulace nákladů je nedostatečná a neobsahuje zdůvodnění Z předloženého rozpočtu není zřejmé jaké aktivity budou kryty. Nejsou popsány ani přibližné délky pobytu. U mezd není zřejmé, jakou část budou pokrývat, a co bude kryto z jiných zdrojů. Z rozpočtu vyplývá, že většina zdrojů na mzdy bude pocházet z jiného zdroje, ale to není objasněno.

V sekci 6.1 návrhu projektu jsou podrobně a odpovědně vyplněné tabulky se zdůvodněním všech položek. Bohužel oponent patrně nechápe, co znamená v kontextu účasti v experimentech v CERN formulace v návrhu

„Cestovní výdaje (na pobyt, dopravu, ubytování, vložné, konferenční poplatky a další cestovní výdaje) pro aktivní účast řešitelů projektu na mezinárodních konferencích a workshopech.“,

která neobsahuje možnou, ale podle našeho názoru zbytečnou doložku „podle aktuální potřeby práce na experimentu a podle aktuálních pověření prezentovat výsledky na mezinárodních konferencích“.

Oponentovi dáváme za pravdu, že v návrhu chybí kalkulace. Je to tím, že účast českých institucí v experimentech v CERN má svou zhruba dvacetiletou tradici, že poslední léta byla tato účast podporována právě projekty INGO pod gescí MŠMT, a tedy že hrubou kalkulaci můžeme nahradit rozvahou o rozdělení nákladů mezi různé projekty podpory VV, v tomto případě mezi projekt Výzkumných infrastruktur a INGO II, viz konec odstavce 1.3 návrhu.

Zdůvodnění mzdových nákladů v tabulkách oponent zřejmě vůbec nečetl, jinak by mu bylo zřejmé, že odměny nepokrývají mzdy vůbec a DPP a DPČ pro studenty také nepokrývají mzdy pracovníků. Nejsou-li mzdy pro kmenové pracovníky požadovány, považujeme za zřejmé, že jsou hrazeny z prostředků jejich mateřských institucí.

Oponentovo vyjádření v této části jej zcela diskvalifikuje a evokuje otázku, zda jde jen o nekompetenci nebo záměr. Předpokládáme-li, že Rada volila oponenty mezi odborníky, pak se tento zřejmě hrubě prohřešil proti obecným nárokům kladeným na oponenty.

Poznámky k druhému posudku:

- K2, Proveditelnost projektu, speciálně v části týkající se strategie a metod řešení snížené hodnocení 83,5 b a hodnocení DV.

ANO, metodika experimentů na urychlovači je standardním postupem (vedle tzv. neurychlovačových experimentů) v daném oboru. ALE experimenty zmíněné v projektu a urychlovač LHC, který je zásobuje částicemi, jsou unikátní na celém světě, jsou vědeckému světu poprvé v historii k dispozici a členové řešitelského týmu se na jejich stavbě podíleli. Práce s experimentálními daty v objemech dosud nikdy nedostupných pak vyžadují nové postupy a metody. Objev Higgsova bosonu například ukázal míru novátorství a současně proveditelnosti této činnosti. **Snížené hodnocení je zde naprosto neodůvodněné.**

- *K3, 3.1. nízké hodnocení 60 b a klasifikace VV, s důsledkem i pro 3.2. s klasifikací BV*
Projekt počítá s účastí relativně rozsáhlého řešitelského týmu ze sedmi akademických pracovišť v ČR. Plánuje dvě dílčí výzkumné etapy realizace projektových činností. V návrhu projektu však není blíže specifikováno, jak budou využity plánované náklady na cestovné. Po detailnější specifikaci a s ohledem na velikost řešitelského týmu, který čítá okolo dvoust členů, je možné položku cestovné považovat za akceptovatelnou.

Vyjádření k výhradě o absenci specifikace využití nákladů na cestovné můžeme jen zopakovat komentáře k výhradám prvního oponenta. Zde je ovšem pozoruhodná formulace poslední věty. Ježto žádné úpravy projektu nejsou po odevzdání povoleny, je oponentova podmínka nereálná; poslední slova jsou, že položku cestovné je možné považovat za akceptovatelnou.

Sumárně na nás druhý posudek působí jako poněkud „laciný“ neboť často cituje formulace z návrhu (například 1.3. Anotace projektu → 1.2. hodnocení), výhrady k proveditelnosti jsou neodůvodněné, výhrady má k nedostatečnému zdůvodnění cestovného, které nakonec považuje za akceptovatelné.

Poznámky k práci Odborného poradního orgánu („Rady“) s odkazy na její Statut, Jednací řád a složení:

Vzhledem k tomu, že způsob vědeckého výzkumu v různých oborech se dosti liší (konkrétním příkladem je právě částicová fyzika s nadnárodními experimenty s tisíci účastníky), je složení Rady kritické. V současném složení Rady figuruje Dr. Bielčíková, která je zcela kompetentní a v obraze o reálném vědeckém provozu. Podle jejího vyjádření byla z projednávání návrhu projektu INGO LG15052, ve kterém figuruje, zcela vyloučena. Rada tímto krokem sice ošetřila střet zájmů (aniž by takový způsob řešení byl v jednacím řádu popsán), zbavila se tak ale kompetence k řádnému posouzení a projednání. Důsledky jsou následující:

Jak plyne z kritiky oponentských posudků výše, Rada zřejmě pochybila ve výběru přinejmenším jednoho oponenta a nejasným způsobem pracovala s posudky. Materiály, které jsme dostali, nevypovídají nic o projednávání posudků, nezbývá proto jiná možnost, než analyzovat, jak se jednotlivé posudky projeví v závěrech Rady. Soustředíme se na ta kritéria, ve kterých se projeví výhrady a snížené hodnocení.

- **Kritérium 2, proveditelnost projektu: bodové ohodnocení 83,5 bodu sleduje druhý posudek s jeho nezdůvodněným stanoviskem.**
 - 2.1. Hodnocení sice BV, ale slovní zdůvodnění rady v části 2.1 sleduje první (jak výše ukázáno zcela nekompetentní) posudek, s tím, že jeho výhrady částečně omlouvá („Je to pravděpodobně dáno ...“).
 - 2.2. Hodnocení DV, zdůvodnění rady opakuje naprosto mylný pohled prvního recenzenta včetně dezinformace o plánovaném spuštění LHC v roce 2017.

Rada tedy nebyla schopna poznat nepravdivé informace v posudcích a zahrnula je do svého vyjádření. Zdůvodnění Rady jsou tedy nepravdivá. Zejména spekulace o metodice a roli našich odborníků při jejím vytváření. V návrhu projektu se v části 5.1.2. Prokázání schopnosti řešit danou problematiku jasně uvádí, že řada našich odborníků vede anebo vedla mezinárodní kolektivy v rámci experimentů ATLAS, ALICE. Tímto samozřejmě přímo formulují a ovlivňují metodiku.

- **Kritérium 3, podmínky řešení projektu: bodové hodnocení projektu 73,6 bodu nekoresponduje ani s bodovým hodnocením prvního oponenta (46,4 bodu), ani s hodnocením druhého (60 bodů).**
 - 3.1. Hodnocení DV nadlepšuje hodnocení obou oponentů (oba VV), opakuje výhrady obou

oponentů (např. výhrada k mzdám u prvního).

3.2. Hodnocení DV koresponduje s hodnocením druhého oponenta, první dává VV, výhrady obou oponentů

3.3. Hodnocení BV shodně s oponenty.

Lze tedy konstatovat, že i v tomto případě Rada brala v potaz zjevně nepravdivý první posudek.

V zadávací dokumentaci programu INGO II se nic neříká o požadavcích na historii projektů a jejich zasazení do kontextu českého vědeckého prostoru. Rada má sledovat splnění kritérií. Takže vada je zřejmě v kritériích, která v případě našeho projektu nezohledňují dvacetiletou historii účasti českých vědců v CERN a skutečnost, že mateřské instituce považují účast v CERN za jeden z klíčových programů. Souhlasíme s tím, že efektivitu jakéhokoli rozjetého a funkčního programu je potřeba stále obhajovat a stále obhajovat potřebné prostředky. Dlouhodobá efektivita projektů a priority mateřských institucí by měly být v kritériích zohledněny.

Jako základní systematickou a legislativní vadu rozhodovacího procesu o podpoře projektů vidíme absenci opravných mechanismů, signifikantní je §21, odstavec (10) zákona 130/2002 Sb., kde se rozhodování vyjímá z působnosti správního řádu, a ostatně i odstavec (7), kde se připouští rozhodnutí poskytovatele v rozporu s doporučením odborného poradního orgánu. Jako občané dbalí zákonů připomínáme, že rozhoduje-li poskytovatel bez opravných mechanismů, roste jeho odpovědnost za potenciálně vadná rozhodnutí.

V tomto kontextu považujeme za potřebné střet zájmů ošetřit, zvláště když je Rada tak malá, a předejít tak riziku vadného jednání Rady. Navrhujeme oddělit od sebe zjišťování informací a rozhodování. Nevidíme důvod, proč by se expert v dané oblasti, byť sám osobně zainteresovaný, nemohl účastnit jednání, vyslovit a před členy Rady obhájit názor na kvalitu posudků, vyslovit jakékoli potřebné komentáře. „Podjatý“ expert by se ovšem neměl podílet na rozhodnutí, tj. na hlasování.

doc. Jiří Dolejší, CSc.

prof. Rupert Leitner, DrSc.,

prof. Jiří Chýla, CSc.

Mgr. Petr Závada, DSc.